

Володимир Винниченко емігрант

Автори: Олег Лоточинський
Олександр Жаріков

Винниченко у Відні

В еміграції політична кар'єра Винниченка тривала. У Відні він за короткий час написав тритомну мемуарно-публіцистичну працю «Відродження нації (Історія української революції: марець 1917 р. — грудень 1919 р.)» — твір певною мірою підсумковий, написаний по гарячих слідах подій. Це широкомасштабне полотно, яке є важливим джерелом для вивчення і розуміння складних політичних процесів на території України періоду збройної боротьби за владу.

Закордонна група українських комуністів

□ Наприкінці 1919 року Винниченко вийшов із УСДРП і організував у Відні Закордонну групу українських комуністів, створив її друкований орган — газету «Нова доба», в якій опублікував свій лист-маніфест «До класово несвідомої української інтелігенції», сповістивши про перехід на позиції комунізму.

На початку 1920 року він почав інтенсивно шукати шляхи до повернення на Батьківщину. Радянське керівництво, особисто Володимир Ленін, з прихильністю поставилося до прохання Винниченка. Наприкінці травня 1920 року Винниченко разом із дружиною прибув до Москви, де дістав пропозицію зайняти пост заступника голови Раднаркому УСРР із портфелем наркома закордонних справ, з кооптацією в члени ЦК КП(б)У.

Коли ж він ознайомився з економічним і політичним становищем країни, державними відносинами між Росією і Україною, то зрозумів, що його запрошують до співпраці з тактичних міркувань. Тому відмовився від участі в роботі уряду УСРР і в середині вересня 1920 року виїхав з Харкова до Москви, а звідти знову за кордон.

Політичну діяльність Винниченко продовжував у Чехо-Словаччині і Франції. На перших порах підтримував тісні зв'язки з українською національною еміграцією, з групою російських літераторів — Бєлим, Еренбургом, Ремізовим, але відмовився від творчої співпраці з видавництвом «Скифы». Перу Винниченка належить і проект програми антибільшовицького «Єдиного революційно-демократичного національно фронту». На жаль, об'єднати розбиті емігрантські групи не вдалося.

У вересні 1921 року Винниченко очолив новостворений комітет допомоги українському студентству в Берліні.

У 1934 році Винниченко із дружиною Розалією Яківною оселився на півдні Франції, у містечку Мужен, біля Канн, придбавши стару садибу з ділянкою землі. До цього кроку письменника спонукали майже повна відсутність гонорарів та масові арешти і терор проти українських діячів культури. Тут упродовж останніх 25 років свого життя він у власному невеликому будинку займався літературною творчістю («Лепрозорій», 1938, «Нова заповідь», 1949) і живописом. Понад 20 його полотен зберігаються в Інституті літератури ім. Т. Шевченка НАН України.

*Будинок Винниченків у м. Мужен (Франція).
Фото 1980-х рр.*

